

بخش الف تشخیص نقش زراعت در جامعه

درس ۲. درک اهمیت زراعت برای جامعه

اهداف آموزشی شاگردان: در نتیجه آموزش این درس، شاگردان باید به اهداف ذیل نایل گردند:

۱. تعریف کیفیت زندگی
۲. ارائه فهرست تولیدات زراعتی که برای تامین غذایی مورد استفاده قرار می گیرد.
۳. تشخیص تولیدات زراعتی که برای فراهم آوری لباس مورد استفاده قرار می گیرد.
۴. تشخیص تولیدات زراعتی که برای فراهم آوری سرپناه انسانی مورد استفاده قرار می گیرد.

وقت درسی پیشنهاد شده: ۲ ساعت

منابع پیشنهاد شده: منابع ذیل می تواند در تدریس این درس مفید واقع گردد:

<http://www.fao.org/docrep/007/y5163e/y5163e08.htm>
<http://www.gi.iit.edu/govdocs/afghanistan/Agriculture.html>

فهرست سامان آلات، وسایل، تجهیزات لازم و تسهیلات

ورق سفید برای نوشتن

پراجکتور

ارائه سلاید های تهیه شده در پاورپوینت

سیب

چاقوی تیز برای قطع کردن سیب

اصطلاحات: اصطلاحات ذیل (که در حروف کج و برجسته نشان داده شده است) در این درس مورد استفاده قرار می

گیرد:

زراعت زیر آب (آبکشت)

گوشت گاو

درخت کاج (سوزنی برگ)

مشتری

درختان پهن برگ (درختانی که برگ آن در زمستان میزند)

صادرات

هرم رهنمود غذایی

جنگلداری

تجارت بین المللی

واردات

گوشت بره

گوشت گوسفند

الیاف طبیعی

گروپ های تغذیوی

مرغذاری

خمیر

کیفیت زندگی

خشک کردن

الیاف ترکیبی

شیوه دلچسپ: از شیوه دلچسپی استفاده نمائید که شاگردان را برای فراگرفتن درس آماده سازد. معلمین اکثراً شیوه های را برای صنف ویژه شان و بادر نظر داشت شرایط شاگردان تهیه و ترتیب می نمایند. یک شیوه نمونه ای ذیلاً ارائه می گردد.

زمین بمثابه سیب

شاگردان را به بحث های راجع به اهمیت زراعت با ارائه مثال بصری، سوق دهید. از شاگردان بخواهید که سیب را بمثابه سیاره زمین فکر نمایند. ذیلاً مراحل اجرای این فعالیت ارائه می گردد.

۱. سیب را به سه حصه مساوی تقسیم نمائید. سه بر چهار حصه زمین (سه پارچه سیب) از همه بحر ها یا آب روی زمین نمایندگی می کند، در حالیکه یک بر چهارم حصه، زمین را نشان می دهد. پارچه های بحر را یکطرف بگذارید
۲. پارچه یا حصه زمین را یک بر دو قطع نمائید، یک پارچه از آن قسمت زمین نمایندگی می کند که برای زراعت مناسب نمی باشد زیرا این قسمت را کوه ها، دشت های بدون دسترسی به آب یا ساحه منجمد را احتواء می کند. قسمت یا حصه غیر مناسب برای زراعت را یکطرف بگذارید در نتیجه یک بر هشتم حصه زمین باقی می ماند.
۳. این قسمت را به ۴ قطعه یا حصه تقسیم نمائید. سه حصه آن از زمینی نمایندگی می کند که برای زراعت مناسب نمی باشد زیرا این قسمت را سرک های پخته، شهرها، و ساختمانها دربر می گیرد. سه قسمت آنرا یکطرف بگذارید. در نتیجه یک بر سی و دوم حصه زمین روی کره زمین برای کشت و کار بمقاصد زراعت باقی می ماند.
۴. این قسمت کوچک سیب را پوست کنید. این پوست خاک سطحی یا رو خاک را دربر می گیرد که دهاقین از آن بخاطر تولید نباتات شان استفاده می کند.

در جریان این بحث، در مورد کمیابی زمین که برای کشت تولیدات زراعتی میسر می باشد تاکید نمائید. گرچه این یک قسمت کوچک کره زمین را تشکیل می دهد، زراعت برای تداوم و بقای زندگی انسانی حتمی و ضروری می باشد.

خلاصه محتویات و ستراتیژی های درسی

هدف ۱: کیفیت زندگی را تعریف کنید.

مشکل پیش بینی شده: مفهوم از کیفیت زندگی چیست؟

I. زراعت برای تضمین کیفیت زندگی مردم اهمیت دارد.

(الف) کیفیت زندگی دربر گیرنده تامین احتیاجات اساسی کافی مانند غذا، لباس و سرپناه است.

(ب) زراعت غذا، لباس و سرپناه را فراهم می نماید. زراعت مردم را کمک می کند تا از زندگی دارای کیفیت عالی لذت ببرند.

(ت) هنگامی که مقدار کافی محصولات زراعتی تولید می گردد، قیمت برای مشتریان تقلیل می یابد. مشتریان کسانی اند که از تولیدات یا خدمات استفاده می نمایند.

۱. این امر باعث می شود تا پول بیشتر برای فراهم آوری لباس، مسکن و دیگر اشیای لذت بخش بمصرف رسد.

(ث) زراعت در رفع احتیاجات میلیونها مردم در سرتاسر جهان کمک می کند. تجارت بین المللی خرید و فروش اشیای توسط دو کشور یا بیشتر را دربر می گیرد.

۱. اجناس و اشیای که بالای کشور دیگری بفروش می رسد آنرا صادرات گویند.

(الف) اجناس و اشیای بخاطری صادر می گردد که مقدار اضافی در کشور وجود داشته می باشد. کشورهای دیگر می خواهند این اجناس را خریداری نمایند زیرا این کشورها توانمندی آنها ندارند که مقدار کافی آنها به شهروندان خویش تولید نمایند.

(ب) گندم، برنج و پخته از مثالهای صادرات بشمار می رود.

۲. واردات تولیداتی را می گویند که از کشورهای خارجی وارد کشور می گردد.

(الف) اشیاء و اجناس وارد می گردد زیرا شهروندان به اجناس بیشتر از آن که کشور شان تولید کرده می تواند، نیاز دارند.

(ب) ماهی میگو (ملخ دریایی) و کافی از جمله اشیای می باشد که وارد می گردد.

(ج) چون زراعت و تجارت زراعت از لحاظ تعداد و اندازه افزایش می یابد، پس در نتیجه آن زمینه کاریابی برای مردم نیز بیشتر می گردد. داشتن زمینه های بیشتر کار در یک جامعه، ولایت یا کشور افراد را در کسب عاید برای فامیل های شان کمک می کند.

** جهت کمک با شاگردان تا بتوانند بر این هدف تسلط داشته باشند، لازم است از اسلاید شماره ۲ پاورپوینت استفاده ننمایند. بهتر خواهد بود اگر این چارت از پانین آغاز یافته و روی تخته ترسیم گردد. "زراعت تهادب زندگی." راجع به هر ترسیم با صنف بحث نموده و از شاگردان سوالاتی را بخاطر تشخیص درک و فهم شان در مورد

مواد، برسید. در سلاید شماره ۲ پاورپوینت، علل به رنگ سبز، تاثیرات به رنگ آبی و نتیجه نهایی به رنگ سرخ ارائه می گردد.

**** جهت کمک با شاگردان بمنظور تسلط بر اهداف ۲، ۳ و ۴، لازم است سه موضوع (غذا، لباس و سرپناه) را روی یک سطح بزرگ مانند تخته یا سه ورق کلان کاغذ بنویسید. زیر هر موضوع، شاگردان باید نام های تولیدات زراعتی که هر مقصد را برآورده می سازد، بنویسند. این کار را می توان به طرق متعدد انجام داد، در زمینه یک پیشنهاد طوری است که از شاگردان خواسته شود تا آنها نام ها را به نوبت ارائه نمایند تا اینکه هیچ شاگرد راجع به تولیدات زراعتی بیشتر فکر کرده نتواند. وقتی که این فعالیت به تمام رسید، لازم است با استفاده از فهرست نام ها بحث را آغاز نموده و تفصیل محتویات درس ذیل را نیز در آن شامل سازید. از عکس ها در ارائه پاورپوینت بخاطر نشان دادن مثالهای این تولیدات استفاده نمایند.**

هدف ۲: فهرست محصولات زراعتی را تهیه نمایید که برای فراهم نمودن غذا مورد استفاده قرار می گیرد.

مشکل پیش بینی شده: از کدام محصولات یا تولیدات زراعتی بخاطر غذا استفاده صورت می گیرد؟

II. تولیدات زراعتی که بمنظور غذا مورد استفاده قرار می گیرد قرار ذیل است:

(سلاید شماره ۳ پاورپوینت)

(الف) حبوبات

۱. حبوبات که بنام نباتات مزرعه نیز یاد میشود، در سرتاسر افغانستان کشت می

گردد.

۲. حبوبات برای نان، پاستا، برنج، غله و دیگر تولیدات غذایی مورد استفاده قرار

می گیرد.

۳. گندم مثال بسیار مهم حبوبات بشمار می رود.

(سلاید شماره ۴ پاورپوینت)

(ب) میوه جات

۱. میوه جات در افغانستان بشکل گسترده رواج دارد.

۲. سیب در درختان رشد می کند. سیب را می توان تازه بمصرف رساند یا از طریق

جوس میوه، مربا، شیرینی میوه دار و دیگر تولیدات را از آن بدست آورد.

۳. انگور در تاک ها رشد می کند. از انگور می توان تازه استفاده نموده یا آنرا خشک

نموده و کشمش را بدست آورد.

۴. میوه جات دیگری که در افغانستان تولید می شود عبارت است از تربوز، خربوزه،

شفتالو و انار.

۵. میوه های که وارد می گردد عبارت است از مالته، کیله، و غیره.

(سلاید شماره ۵ پاورپوینت)

(پ) سبزیجات

۱. پیاز، مرچ، پالک و ملی از جمله سبزیجاتی است که در افغانستان کشت می گردد.

۲. بعضی از سبزیجاتی که بمصرف می رسد از کشورهای خارج وارد می گردد.

(سلاید شماره ۶ پاورپوینت)

(ت) شیر

۱. غذاهای لبنیاتی از شیر بوجود می آید.

۲. شیر اکثراً از گاوها بدست می آید.

۳. بزغاله ها منبع دیگر شیر بشمار می رود.

(سلاید شماره ۷ پاورپوینت)

(ث) گوشت

۱. گوشت مرغ، گاو، ماهی و بره شامل گوشت های می باشد که مورد استفاده قرار می

گیرد

(الف) گوشت مرغ از مرغ های خانگی که برای غذا پرورش می گردد، بدست می آید.

i. مثلاً گوشت مرغ، فیل مرغ، مرغابی و قاز.

(ب) گوشت گاو از گاو بدست آمده و غذای های خوب مانند کباب و برگر از آن تهیه می گردد.

(پ) زراعت زیر آب یریا ماهی پروری، تولید نباتات و حیوانات زیر آب را دربر می گیرد که برای غذا از آن استفاده می شود.

i. ماهی در بحر ها، جوی ها، حوض ها، دریاچه ها و نهرها پرورش می یابد.

ii. ماهی مورد استفاده قرار می گیرد، پر اسس می گردد و برای مارکیت های تازه یا سردخانه ها آماده می گردد.

(ت) گوشت بره از گوسفندانی بدست می آید که کمتر از یکسال عمر دارند.

i. گوشت گوسفند از گوسفندانی بدست می آید که بیشتر از یکسال عمر دارد.

(سلاید شماره ۸ پاورپوینت)

(ج) میوه جات مغز دار

۱. بادام نوع عمده میوه مغز دار است که در افغانستان رواج دارد.

(الف) در افغانستان محیط و شرایط برای بادام سازگار می باشد.

۲. میوه های مغز دار دیگری عبارت اند از چارمغز و بادام زمینی (ممپلی)

۳. رفع حاصل میوه های مغز دار را می توان بادست یا توسط ماشین انجام داد.

ماشین درخت را به آرامی تکان داده و بعداً میوه توسط جارو کش از زمین چینه می شود.

هدف ۳: تولیدات زراعتی را تشخیص نمایند که از آن بخاطر فراهم آوری لباس استفاده می شود.

مشکل پیش بینی شده: از کدام تولیدات زراعتی برای ساختن رخت استفاده صورت می گیرد؟

III. رخت از تارهای طبیعی یا مصنوعی ساخته می شود. **تار یا لیف طبیعی** از نبات یا حیوان بدست می

آید. **تارهای مصنوعی** از مواد نفتی یا دیگر مواد ساخته می شود.

(سلاید شماره ۹ پاورپوینت)

(الف) پخته نبات بوته مانند است (که بمثابه نبات سالانه بذر می گردد). این نبات به فصل نموی بیشتر و هوای گرم نیاز دارد.

۱. بعد از چین، پخته از پوست و دانه آن جدا می گردد. پخته پاک گردیده و بعداً می

توان از آن برای لباس و دیگر تولیدات استفاده نمود. این پروسه می تواند با دست یا توسط ماشین های کلان تکمیل می گردد.

۲. دانه پخته را می توان بمثابه مواد غذایی به حیوانات داد یا از آن تیل بدست آورد.

(سلاید شماره ۱۰ پاورپوینت)

(ب) گیاه کتان الیاف را تولید می نماید که از آن رخت های دارای کیفیت عالی بنام کتان ساخته می شود.

۱. از این رخت مشهور بخاطر ساختن سرمیزی، دسترخوان و لباس استفاده می

شود.

۲. گیاه کتان به آب هوای دارای بارندگی زیاد و حرارت معتدل نیاز دارد.

۳. نبات گیاه کتان تقریباً تا ارتفاع ۳ فتن رشد می کند و قبل از رفع حاصل، کتان را

از لیف (در ساقه نبات) تولید می کند.

۴. الیاف از ساقه در نتیجه خیس کردن ساقه در آب گرم جدا می گردد.

۵. الیاف بعد از اینکه جدا گردید لوله گردیده و بعداً جهت ساختن نخ ریسیده می

شود.

۶. از تخم گیاه کتان تیل بدست می آید که تیل مذکور در ساختن رنگ ها و روغن جلا مورد استفاده قرار می گیرد.

(پ) کیناف (Kenaf) نسبتاً یک گیاه جدیدی بوده که برای ساختن رخت و کاغذ مورد استفاده قرار می گیرد.

(ت) جوت (کتان هندی) برای ساختن کرباس مورد استفاده قرار می گیرد.

(ث) بنگ و سیسل (sisal) دارای نخ های درشت می باشد که در ساختن ریسمان استعمال می

گردد.

(ج) پشم و خز، نخ های است که از حیوانات بدست آمده و در ساختن لباس مورد استفاده قرار می گیرد.

۱. پشم بز و گوسفند دو منبع پشم بشمار می رود. پشم بز و گوسفند چیده شده و بعداً پاک و رنگ گردیده و از آن تار بدست می آید.

۲. از موی خرگوش پارچه موهر بافته می شود و از آن در کمپل ها و لباس های نرم استفاده میشود.

۳. از خز (پشم) کت (کرتی)، کلاه و انواع دیگر لباس ها ساخته می شود. خرگوش و سمسور دو منبع خز بشمار می رود که در ساختن لباس ها مورد استفاده قرار می گیرد.

(چ) قسمت زیاد رخت های که امروز تولید می گردد از مواد نفتی ساخته می شود. این پروسه در نیمه اول قرن بیستم رواج یافت. مواد نفتی به الیاف دراز پراس می گردد که از آن در ساختن رخت های مانند ریون (ابریشم مصنوعی)، نایلون و پولیستر (پلاستیک) استفاده می شود. الیاف مصنوعی در برابر چین و چروک خوردن بیشتر مقاومت داشته و بادوام می باشد، اما نمی تواند به اندازه الیاف طبیعی راحت بخش باشد. امروز، رخت ها معمولاً از ترکیب الیاف مصنوعی و طبیعی ساخته میشود. رخت های ترکیبی یا مخلوط بادوام و در عین زمان بمثابة الیاف طبیعی راحت بخش می باشد.

(ح) از پوست حیوانات نیز میتوان بمثابة لباس استفاده نمود.

۱. چرم از پوست حیوان بدست می آید. پوست حیوان در افتاب سوختانده میشود یا پراس می گردد تا قویتر و بادوام تر گردد. بعد از اینکه پروسه تکمیل گردید، آن را می توانیم قطع نموده و از آن لباس ها بدوزیم.

هدف ۴: تولیدات زراعتی را تشخیص نمائید که در تامین سرپناه انسانی مورد استفاده قرار می گیرد.
مشکل پیش بینی شده: کدام تولیدات زراعتی در تامین سرپناه مورد استفاده قرار می گیرد؟

IV. **جنگلداری** عبارت است از علم غرس درختان، مواظبت از آن و رفع حاصل آن. تولیدات جنگلداری دارای انواع مختلف می باشد مانند: تخته ها، تخته های چند لای، تخته های کوچک، چوب های مخصوص روکش مبل، و کاغذ. این تولیدات به اهداف مختلف مورد استفاده قرار می گیرد که سرپناه از مهمترین هدف آن بشمار می رود.

(الف) تولیدات جنگلداری نظر به انواع درختان گروپ بندی می گردد. دو نوع عمده آن عبارت است از چوب سخت و چوب نرم.

(سلاید شماره ۱۱ پاور پوینت)

۱. درختان چوب سخت عبارت از درختان پهن برگ می باشد. برگ این درختان در زمستان می ریزد.

(سلاید شماره ۱۲ پاور پوینت)

۲. درختان نرم عبارت است از درختان کاج (سوزنی برگ). این درختان همیشه سبز بوده و عوض برگ ها معمولاً دارای میوه کاج و سوزن ها می باشد.

(سلايد شماره ۱۳ پاورپوینت)

(ب) تخته در نتیجه اره نمودن کنده ها بدست می آید. کنده ها ساقه های بزرگ درختان است که نموی آن چندین سال را دربر می گیرد. نخست درختان قطع گردیده و به شکل کنده ها بریده میشود. اکثریت کنده ها دارای ۱۲ الی ۲۰ فوت طول دارد.

(سلايد شماره ۱۴ پاورپوینت)

۱. بعداً کنده ها به شکل تخته های قطع می گردد. بعداً تخته ها بطور طبیعی یا مصنوعی خشک می گردد.

(الف) خشک کردن طبیعی ایجاب می کند که تخته ها طوری انبار گردد که هوا بتواند از کنده ها عبور کند.

(ب) خشک کردن مصنوعی استفاده از حرارت را دربر می گیرد که این کار پروسه خشک کردن را سریع می سازد.

۲. بعداً تخته ها صاف و هموار گردیده و به برحسب اندازه رده بندی می گردد.

۳. بعضی از تخته ها با ادویه های کیمیای تدای می گردد (ادویه های کیمیای زده می شود) تا در مقابل پوسیدگی و حشرات مقاومت داشته باشد.

(پ) درختان کوچکتر بخاطر تولید کاغذ مورد استفاده قرار می گیرد. کاغذ در نتیجه قطع نمودن چوب به پارچه های کوچک و پختن پارچه ها در مواد کیمیای، بدست می آید. این پارچه های کوچک را خمیر می نامند. مراحل ساختن کاغذ قرار ذیل می باشد:

۱. خمیر غربال و شستشو می گردد.

۲. مخلوط خمیر و آب روی جالی فرش می گردد تا آب آن بریزد.

۳. بعداً بوریا باقی مانده الیاف لوله و خشک می گردد.

۴. الیاف در دوران پروسه خشک شدن باهم میچسبند.

مرور|خلاصه: بمنظور مرور، ورق های کاری 1-2 را تکمیل نمایند. شاگردان باید ورق های کای را تکمیل و درجه بندی نموده و بعداً در مورد جوابات همه شان بحث نمایند.

ارزیابی: نمونه امتحان تحریری ضم این سند ارائه می گردد.

جوابات به امتحان

مطابقت دادن

1=g, 2=b, 3=a, 4=d, 5=h, 6=f, 7=c, 8=e

تکمیل

۱. مصنوعی
۲. وارد کردن
۳. مشتری
۴. گوشت بره
۵. گندم

پاسخ کوتاه

۱. کیفیت زندگی محیط خوب برای زندگی، غذای فراوان، مسکن کافی، و لباس را دربر می گیرد.

۲. جوابات باهم فرق خواهد داشت

۳. شاگردان می توانند دو تا را از جمله این تولیدات لست نمایند: پخته، کتان، کیناف، جوت، بنگ، سیسل،

خز و چرم

۴. شاگردان می توانند دو حیوان را از این حیوانات لست نمایند: گوسفندان، بزها، سمسور (مینک)،

خرگوش، گاو، و دیگر

۳. دو لیف نباتی را نام بگیرید که برای ساختن لباس ها از آن استفاده میشود.

۴. دو لیف حیوانی را نام ببرید که برای ساختن لباس از آن استفاده میشود.

درک اهمیت زراعت برای جامعه

رهنمایی: با استفاده از جملات مکمل، سوالات ذیل را پاسخ دهید. جهت تکمیل بعضی از سوالات، شما باید از منابعی که در دسترس دارید استفاده نمائید. منابع مذکور می تواند انترنیت، دایره المعارف، و غیره باشد.

۱. تشریح نمائید که صنعت زراعت مردم را چطور کمک می کند؟

۲. چرا تجارت بین المللی برای زراعت و عامه مردم دارای اهمیت بسزای می باشد.

۳. ۶ دسته تولیدات زراعتی که برای لباس و سرپناه مورد استفاده قرار می گیرد، نام ببرید.

۴. فهرست تولیدات زراعتی را که برای لباس و سرپناه مورد استفاده قرار می گیرد، ارائه نمائید.

۵. یک تولید زراعتی را نام ببرید که برای غذا، لباس و سرپناه مورد استفاده قرار می گیرد و در افغانستان کشت می گردد. (مثال: خربوزه، پخته یا درخت بلوط). سوالات ذیل را به ارتباط همان تولید جواب دهید:

نام تولید: _____

مورد استفاده از این تولید: _____

در کدام منطقه یا مناطق بذر می گردد؟ _____

تقریباً چقدر در افغانستان بذر می گردد؟ _____

شرایط بذر برای این تولید از چه قرار است؟

درجه حرارت _____

شرایط خاک _____

احتیاج برای کود _____

ضرورت برای آب _____

آیا این تولید خارج از کشور صادر می گردد؟ به کدام کشور _____

قیمت مارکیت برای این تولید چقدر است؟ _____